

No:
Date:

ژماره:
بهروار:

بهريز / سهروكايه تي پەرلهمانی کوردستان

بابهت / پرۆژه ياسای (پيشنیازی ياسای بیمه ی کۆمه لایه تی بۆ کابانی مال)

بهريزان ئيمه بهژماره ی ياسای پەرلهمانتاران که له خواره وه واژۆمان کردوه داوا دهکەين پرۆژه ياسای (پرۆژه ی ياسای پيشنیازی ياسای بیمه ی کۆمه لایه تی بۆ کابانی مال) بخريته بهرنامه ی کاری دانيشتنهکانی پەرلهمانی کوردستان تا گفتوگويان له سهر بکريو پەرلهمان پهسهندی بکات.

پيشنیازی ياسای بیمه ی کۆمه لایه تی بۆ کابانی مال

ماده ی يه کم :

مه بهست له م زاراوانه ی خواره وه ماناکانی بهرامبهريانه:

- 1- ئهنجومه نی وهزيران: ئهنجومه نی وهزيرانی ههريمی کوردستان - عێراق.
- 2- وهزاره تی کارو کۆمه لایه تی: وهزاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی حکومه تی ههريمی کوردستان.
- 3- وهزاره تی دارایی: وهزاره تی دارایی حکومه تی ههريمی کوردستان - عێراق.
- 4- فهرمانگه ی بیمه ی کۆمه لایه تی: فهرمانگه ی بیمه ی کۆمه لایه تی وهزاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی حکومه تی ههريمی کوردستان - عێراق.

ماده ی دووهم :

ئهم ياسایه پي دهگوتري (ياسای بیمه ی کۆمه لایه تی بۆ کابانی مال).

ماده ی سێهه م :

مه بهست له کابانی مال بۆ مه بهستی پياده کردنی ئهم ياسایه:

- 1- ئافره تی شوو کردوو یان شوو نه کردوو ته لاقدراو یاخود ئه و بيوه ژنه ی که ميړدی مردوو و گه يشتبيته ته مه نی (روشد) و له هيج کهرتیکی گشتی یان تايبه تی دانه مزرا بيت و هيج مووچه و به خشيشیکی دارایی وهرنه گري، نه له حکومه ت و نه له کهرتی تايه ت وه هيج کارو پرۆژه یه کی جيگرو سهربه خو ی خو ی نه بيت که له لایه نی ئابووریه وه پشتی پی بهستیت بۆ داين کردنی پيوستیه کانی ژيانی خو ی.

2- ئافرهتی شوو کردوو که شازده سالی له تهمهنی تهواو کردبی وهك ژنی پیگه‌یشتوو به تهمهنی (روشده) حساب ده کری بۆ مه‌به‌سته‌کانی پیاده‌کردنی ئەم یاسایه، کاتیک که مه‌رجه‌کانی برگیه یه کهمی ئەم مادده‌یهی تیدا بیت .

1- ئامانجی ئەم یاسایه ئازادکردنی ئافرهته له پاشکۆبی پیاو، ئەویش به دابین کردنی ئابوورییه‌کی سه‌ربه‌خۆ بۆی تاكو بتوانیت له رووی ئابوورییه‌وه رۆلی هه‌بیت وه خاوه‌نی بریاری سه‌ربه‌خۆی خۆی بیت .

2- ئەم یاسایه ده‌بیته بنچینه‌یهك بۆ روخاندنی جیاوازیی كۆمه‌لایه‌تی له نیوان ژن و پیاو له كۆمه‌لگایه‌کی له بنه‌رتدا له‌سه‌ر جیاوازیی ئابووری دامه‌زرای.

3- پێویسته پیاده‌کردنی ئەم یاسایه بیته مایه‌ی دابین کردنیك که کابانی مال زیمه‌تیکی دارایی سه‌ربه‌خۆی له زیمه‌ی دارایی می‌رد یان له ئەوانی دیکه‌ی ناو خێراندا هه‌بیت.

مادده‌ی پینجه‌م :

1- پێویسته ئەنجومه‌نی وه‌زیران کار بکات بۆ فه‌راهه‌م‌کردنی ده‌رفه‌تی یه‌کسان بۆ هه‌موو هاوولاتیان له هه‌ردوو که‌رتی گشتی و تایبه‌ت له‌گه‌ڵ ره‌چاو‌کردنی باری ژیان و كۆمه‌لایه‌تی و ئابووری کابانی ماله‌وه له‌م بواره‌دا.

2- وه‌زاره‌تی دارایی به‌خشیکێ دارایی مانگانه بۆ ژنی ماله‌وه ته‌رخان بکات تاكو سه‌ربه‌خۆیی ماددی و که‌سیه‌تی بۆ دابین بکات.

مادده‌ی شه‌شه‌م :

1- وه‌زاره‌تی کارو کاروباری كۆمه‌لایه‌تی ئەرکی ئامار‌کردنه پێویسته‌کان و ده‌رچوواندنی رینمایی پێویست بۆ ده‌ستپیشان کردنی مه‌رجه‌کان و ئەوسافی ئەو ئافره‌تانه‌ی ئەم یاسایه ده‌یان گریته‌وه ئەستۆ بۆ ئاسان‌کردنی پیاده‌کردنی .

2- لیژنه‌یه‌کی وه‌زاری له‌لایه‌ن وه‌زاره‌تی دارایی و وه‌زاره‌تی کارو کاروباری كۆمه‌لایه‌تی داده‌مه‌زری بۆ خه‌ملاندنی به‌خششه‌ داراییه‌کانی مانگانه‌ی که ده‌دریته کابانی ماله‌وه وهك بیمه‌یه‌کی كۆمه‌لایه‌تی .

3- بودجه‌ی پێویست ته‌رخان ده‌کری بۆ دابین کردنی بیمه‌ی كۆمه‌لایه‌تی بۆ ئەو ئافره‌تانه‌ی ئەم یاسایه ده‌یان گریته‌وه له داها‌ته‌کانی نه‌وت یان هه‌ر داها‌تیکی تر .

مادده‌ی چه‌وته‌م :

1- ئەو ئافره‌ته‌ی می‌ردی مردوو و مووچه‌ی خانه‌نیشنی می‌رده‌که‌ی وه‌رده‌گری رینی لیناگری حوکه‌م‌کانی ئەم یاسایه بی‌گریته‌وه ئە‌گه‌ر مووچه‌که‌ی ژبانیکی خۆش و سه‌ربه‌خۆییه‌کی ئابووری شایسته‌ی بۆ دابین نه‌کات .

- 2- ھەر خەرجیە کی میڤرد بە پېی حوکمە کانی شەریعەتی ئیسلامی و یاسا دەیدا بە ژنە کە ی بە داھاتیکی دارایی چەسپا و سەر بەخۆ دانانری بۆ مەبەستی پیادە کردنی ئەم یاسایە، بەبێ ئەووی ئەم یاسایە لە گرنگی خەرجکردنە کە لە رووی شەریعی و کۆمەلایەتی کەم بکاتەو.
- 3- دەرمالە ی ژن و میڤردایەتی لە مووچە ی میڤردی ژنە کە دادەشکینری ئەگەر ئەم یاسایە گرتیئەو.

ماددە ی ھەشتەم :

ئەگەر دەرکەوت ئەو ئافرەتە ی بەخششی دارایی بە پېی ئەم یاسایە وەردەگری فەرمانبەر یاخود مووچە یە ک یان بەخششیکی دارایی چەسپا و بەشیوہ یەکی دەوری لە کەرتی گشتی یان کەرتی تاییبەت وەردەگری، ئەوا ئەو بەخششە داراییە بە پېی ئەم یاسایە پی دەدری لێ دەبپۆ وە دەبێ ئەو پارە یە وەری گرتوہ بیگپیتەوہ و ئەگەر ساغ بووہوہ زانیاریی درۆ یان بەلگە نامە ی ساختە ی پیشکەش کردوہ تاکو ئەم یاسا بیگپیتەوہ، دەبێ بدپیتە دادگا .

ماددە ی نۆ یەم :

پېویستە لەسەر وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەلایەتی بەخششی دارایی ئیزافی بۆ کابانی مائەوہ تەرخان بکات کە باریکی زیدە لەناو خیزان دەگریتە ئەستۆ . وەک بوونی میڤردی کەم ئەندام یان مندالی ئیفلیج یان پیری کەم ئەندام یان ھەر کەسیک ناو خیزان کە خاوەن پېویستی تاییبەت بی یان عەیبیکی بەردەوام یان نەخۆشیەکی گرانی ھەبێ پېویستی بە یەکیک بیت لەناو مائدا بەخیوی بکات، بەمەرجیک مووچە یان بەخششی دیکە بۆ ھەمان مەبەست وەرنەگری، لەگەل رەچا و کردنی یاسا کارپیکراوەکان لەم بارە یەوہ .

ماددە ی دە یەم :

پېویستە ئەنجومەنی وەزیران ئەم یاسایە جیبەجی بکات .

ماددە ی یازدەم :

ئەم یاسایە لە میژوو ی بلا و کردنەوہ ی لە روژنامە ی فەرمیەوہ جیبەجی دەگری .

((ھۆ یە پېویستە یەکان))

لەبەر ئەوہ ی ھەموو مرؤقیک بەجیاوازی رەگەزییەوہ مافی ژیانیکی شکۆمەندانە و خۆشی ھە یە و دەرفەتی کاری یەکسانی بۆ ئیشکردن چنگ بکەوئ و داھاتی حکوومەتی بەرکەوئ بەشیوہ یەکی یەکسان، لەبەر ئەوہ ی حکوومەت پابەندە بە بەر بەرەکانی بی کاریی و فەرہاھە مکردنی دەفەتی یەکسان

بۇ كاركردن بۇ ھەموو ھاوولاتیيان و لە پیناوی ئامادەکردنی باشتین ئاو و ھەوا و چاکترین بۇ کابانی مائەوہ لەناو خیزاندا تاكو بەرزبیتەوہ بۇ شوینی شیاوی خوی لەناو خیزان و کۆمەلگادا و لە پیناوی دابین کردنی سەربەخویی دارایی ژن تاكو نەبیتە پاشکۆی کەسانی تر و دانانی ئەو ئەرك و ماندوو بوونە کابانی مائەوہ لەناو خیزاندا بەکاریکی وادابنری کە شیاوی بیمە و پاداشتە تاكو لە فرمانیک دادەمەزری یان کاریک لە دەرەوہی کاری مائەوہ دەکات و لەو سەرجاوەیەوہ کە ئەرکی حکومەتی ھەریمی کوردستان وا دەخوازی داھاتەکانی سامانی نەوتی بۇ مەبەستی گەشەپیدانی مرؤفایەتی بەشیوہیەکی دادپەرورانە و بە بی جیاوازیی کردن لەنیوان ھەردوو رەگەزدا، بۆیە ئەم یاسایە دەرچوینرا .

ژمارە	ناوی پەرلەمانتار	واژۆ
-1		
-2		
-3		
-4		
-5		
-6		
-7		
-8		
-9		
-10		
-11		